

SEMINARIA MAGISTERSKIE W INSTYTUCIE FILOLOGII POLSKIEJ
W ROKU AKADEMICKIM 2024/2025

prof. UAM dr hab. Paweł Graf

Zakład Literatury XX wieku, Teorii Literatury i Sztuki Przekładu

lapsang3@amu.edu.pl

Osoby zainteresowane udziałem w seminarium Pan Profesor prosi o kontakt mailowy (zob. informacja poniżej).

Szanowni Państwo!

Zapraszam na prowadzone przeze mnie seminarium magisterskie pt. **Filologiczne oczywistości i nieoczywistości**. Jak wiadomo są dwa cele seminaryjne. Pierwszy to „zajęcia”, które mają inspirować do wyboru tematu pracy magisterskiej i poszerzać wiedzę na poziomie wyższym; drugi to napisanie bardzo dobrej (dobrej?) pracy.

W jednym i drugim przypadku uważam, że program szczegółowy powinien powstać po zawiązaniu się grupy i zapoznaniu z Państwa planami, oczekiwaniami i kompetencjami.

Szeroko rozumiana tematyka seminaryjna będzie powiązana z moją naukową aktywnością, w ramach której możliwe są następujące obszary i doświadczenia:

- refleksja teoretycznoliteracka i teoretyczna (bez ograniczeń);
- historia literatury okresu 1910 (1890) – 1990;
- antropologia literacka;
- związki literatury z: malarstwem, religią, teatrem, filozofią, historią kultury, tańcem, estetyką;
- historia i teoria wiedzy;
- curiosa i dziwactwa mieszczące się w ramach literaturoznawstwa.

Przykładowe uszczegółowienie powyższego punktu:

- analiza określonej twórczości w ramach określonej metodologii (np. narratywistyczna lektura wybranych utworów Jerzego Andrzejewskiego)
- analiza pojęć teoretycznych (np. ironii)
- owady w literaturze
- literaturoznawcza lektura obrazów określonego nurtu (np. dadaizmu)
- mechanizmy wiedzy filologicznej w określonej epoce

- postać klauna w sztuce i literaturze określonego czasu itd.

W przypadkach niewymienionych zawsze są możliwe negocjacje, nie obiecuję, że dam się przekonać, ale jest to możliwe!

Ponieważ przebywam aktualnie na stypendium zagranicznym zajęcia rozpoczną się w listopadzie, natomiast:

- a) osoby z wątpliwościami mogą je wyrazić w formie mailowej: lapsang3@amu.edu.pl
- b) po utworzeniu grupy prześlę Państwu mail z niezbędnymi informacjami
- c) zajęcia odrobimy w dogodnym dla wszystkich czasie.

Seminarium jest adresowane nade wszystko do osób które: lubią studiować, cieszy je wiedza i są jej pasjonatami, mają poczucie humoru i dystans do rzeczywistości.

Dla osób wyróżniających się istnieje możliwość kontynuacji współpracy w ramach studiów doktoranckich.

prof. UAM dr hab. Maciej Junkiert
Zakład Literatury Romantyzmu
junkiert@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 8 i 15 września, między 13:30 a 15:00, w pokoju 205.

Prace powstające w ramach seminarium będą dotyczyły literatury przełomu XVIII i XIX wieku oraz pierwszej połowy wieku XIX. W ostatnich latach obserwujemy rosnące zainteresowanie tematem rozbiorów, a znakomity brytyjski historyk Richard Whatmore rozpoczyna swoją najnowszą książkę *The End of Enlightenment. Empire, Commerce, Crisis* (Penguin Books 2023) mapą rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów (s. xiii). To właśnie rozbiory potraktował autor jako fundamentalny proces, dokumentujący przejście Europy od epoki oświecenia do epoki rewolucji, od porządku i nadziei do wojny i niepokoju. W jego ujęciu kres istnienia Rzeczypospolitej oddziaływał przez długi czas na niestabilność europejskiej historii, co zbiegło się w czasie z narastającą popularnością idei rewolucyjnej zmiany, kresu feudalnego porządku i upodmiotowienia mas ludzkich jako nowych decydentów na politycznej

scenie. Z chaosu miał się wyłonić nowy świat, mijały dekady, a on wciąż pozostawał niewidoczny.

Rozbiory są kluczową cezurą w historii polskiej kultury, wymusiły bowiem na kilku kolejnych pokoleniach pisarzy, myślicieli i działaczy społecznych radykalne przewartościowanie i przemyślenie tego, jakie miejsce powinna zajmować Polska na intelektualnej mapie kontynentu. Zwiększające się historiograficzne zainteresowanie tym momentem z dziejów Polski jest wielkim wyzwaniem dla historyków (historyczek) literatury i tym właśnie będziemy się zajmować, łącząc podejścia naukowe charakterystyczne dla historii intelektualnej, komparatystyki i historii pojęć. Główne tematy seminarium: polskie intelektualistki i pisarki, ich twórczość i związki z Europą; recepcja literatury brytyjskiej i niemieckiej (wzorce, transfer wiedzy, efekty); tłumaczenie naukowe i jego literackie znaczenie; długie trwanie oświecenia; romantyczne nurty: egzystencjalizm, historyzm, orientalizm; romantyczne gatunki: powieść, dramat, tragedia.

prof. dr hab. Katarzyna Kuczyńska-Koschany

Zakład Badań nad Tradycją Europejską

eadem@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 2, 9 i 16 września, między 15:15 a 16:45, w pokoju 406.

Wojna i nie-pokój / niepokój

Tytuł seminarium jest parafrazą tytułu słynnej powieści Lwa Tołstoja. Proponuję w tej formule spotkanie i dwuletni namysł nad wojną jako domeną szczególnego ludzkiego i nie-ludzkiego doświadczenia w czasie, gdy toczy się ona w Ukrainie (od 24 lutego 2022) i w Izraelu (od 7 października 2023).

Wojna łączy się z innymi – obecnymi stale, od początku istnienia literatury – komponentami kondycji ludzkiej: utratą domu, tułaczką, rozdzieleniem rodzin, ranami fizycznymi i psychicznymi (kalectwo, przemoc, gwałt, sieroctwo, wdowieństwo, trwoga, trauma), z bezpośrednim zagrożeniem śmiercią i ze śmiercią nagłą. Od Homera i Biblii Hebrajskiej wojna pozostaje arcy-ważnym tematem literackim w kulturze europejskiej.

W bogatym programie seminarium proponuję zarówno rozważania, połączone ze wspólnie dyskutowanymi lekturami, nad wojną jako fenomenem kulturowym (masowa śmierć ludzki i zwierząt, epidemie, strategie walki, wojna cywilna i żołnierska, wojna w perspektywie genderowej), nad wojną jako ostatecznym sposobem rozwiązywania konfliktu interesów, agresją terytorialną i źródłem sztuki (np. gra w szachy a strategia wojenna), a także nad rodzajowym i gatunkowym zróżnicowaniem wizji wojny (epos homerycki i rycerski, liryka wojenna i powieści pacyfistyczne, reportaż wojenny, literatura dokumentu osobistego z dziennikami i listami – na czele) i nad językiem czasu wojennego.

Nie czynię w programie ograniczenia czasowego (możliwy jest wybór tekstów od antyku do bezpośredniej nam współczesności) ani przestrzennego (w grę wchodzi zatem zarówno wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych, jak tzw. wojna futbolowa); więcej: powstające podczas seminarium prace magisterskie mogą dotyczyć zarówno szeroko pojętego piśmiennictwa, jak literatury, wojen rzeczywistych i fikcyjnych, fenomenu jednej książki (np. *Wojna nie ma w sobie nic z kobiety* Swietłany Aleksijewicz czy *W mieście wojna* Serhija Żadana) albo jednego wojennego zdarzenia / epizodu (np. *Pamiętnika z powstania warszawskiego* Mirona Białoszewskiego), jak też może dotyczyć apokryfów (np. współczesnych odniesień do *Iliady* Homera czy do *Pieśni o Rolandzie*) czy proponować warianty porównawcze (np. interpretacyjnego zestawienia dzieł wojennych i pacyfistycznych na ten sam temat itp.); nie omieszkamy także zająć się geniuszami wojennymi (jak Napoleon) i teoretykami wojny oraz jej strategii (jak Carl von Clausewitz), jak również szczególnymi postaciami, jakimi są reporterzy i reporterki wojenne (Wojciech Jagielski wydał ostatnio antologię reportażu wojennego, którą przestudiujemy); nie będziemy omijać wielkich dzieł z innych dziedzin sztuki niż literatura: malarskich (jak *Okrucieństwa wojny* Goi), muzycznych (w tym: piosenki i pieśni wojenne) czy filmowych.

Literatura stanu wojennego w Polsce to także szeroko pojęta literatura wojenna. Istnieje w polskiej literaturze pojęcie „pokolenia wojennego”, istnieje osobny językowy obraz wojny w różnych literaturach, w specyficzny sposób literatura reaguje na wojny religijne (tu arcyciekawy temat: wyprawy krzyżowe a ich literackie wizje, w tym krucjata dziecięca).

Temat wojny i związanego z nią stanu „braku pokoju” (nie-pokoju, przeciwieństwa pokoju), jak też niepokoju (stanu zagrożenia) – to temat nie do wyczerpania, dlatego może inspirować do wielu nowatorskich, nieoczywistych i oryginalnych ujęć tematycznych.

Ramy wojny (formuła Judith Butler) – utworzą zatem obramowanie naszego dwuletniego seminarium magisterskiego. Oby wojna była dla nas, tylko i aż, tematem seminaryjnym, a nie bezpośrednim doświadczeniem, jak dla naszych sąsiadów zza wschodniej granicy.

dr hab. Lucyna Marzec

Zakład Literatury XX wieku, Teorii Literatury i Sztuki Przekładu

lmazec@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 8 i 15 września, między 13:30 a 15:00, w sali 228.

Zapisy życia (*life writing*) w perspektywie literackiej, historycznej i teoretycznej

Seminarium koncentrować się będzie na gatunkach pisarstwa zwanego intymistyką albo zapisami życia, takich jak: autobiografia, dziennik, wspomnienie, korespondencja, biografia rodzinna, esej, autoteoria. Uruchomimy trzy perspektywy, pogłębiające i komplikujące interpretację zapisów życia: literaturę, teorię i historię.

Postawimy pytania, które wywołuje lektura zapisów życia. Na przykład:

Jak się ma autobiografia wobec powieści autobiograficznej? Jak odróżnić fikcję literacką, fantazję i kłamstwo? Dlaczego apokryfy celowo wprowadzają w błąd?

Co oznacza: pisać o sobie? W jaki sposób tworzy się autobiograficzne „ja”, które o sobie opowiada, zapisuje siebie? Na ile okoliczności wpływają na kształt zapisów? Czy pisanie o sobie stanowi autoterapię?

Czy list jest źródłem historycznym? Czy są granice intymności w biografii i autobiografii? W jaki sposób zbiór postów na FB staje się drukowaną książką? Dlaczego i w jakim zakresie literatura przechwytuje konwencje intymistyki, a intymistyka korzysta ze schematów fabularnych, na przykład melodramatu czy powieści kryminalnej? Spróbujemy objąć refleksją wiek XX i XXI, a szczególnie interesować nas będą przypadki pograniczne. Na pierwszym planie postawimy twórczość kobiet i głosy mniejszościowe. Towarzyszyć im będą nowe ujęcia teoretyczne i klasyczne opracowania.

prof. UAM dr hab. Joanna Smól
Zakład Retoryki, Pragmalingwistyki i Dziennikarstwa
jsmol@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 8 i 15 września, między 13:30 a 15:00, w sali 224.

Oblicza komunikacji. Media – reklama – polityka

Na językoznawcze seminarium magisterskie serdecznie zapraszam osoby zainteresowane prowadzeniem badań w zakresie komunikacji językowej, zwłaszcza w obrębie takich dziedzin, jak dziennikarstwo, social media, polityka, marketing i reklama. Opracowanie rozprawy na temat związany z wymienionymi obszarami wiąże się ze zdobyciem wiedzy oraz kompetencji cenionych na rynku pracy.

Proponowana tematyka obejmuje następujące zagadnienia:

- 1. Dziennikarstwo i media** – stylistyka tekstów dziennikarskich, gatunki i formaty medialne (np. news, komentarz, reportaż, felieton, wywiad, recenzja, podcast), relacja obraz – tekst, perswazja i manipulacja w mediach, mechanizmy wpływu medialnego (np. **ramowanie, agenda setting, bańki informacyjne**, infotainment, dezinformacja i fake newsy, tabloidyzacja, clickbaiting, narracja transmedialna, **polaryzacja mediów, autorytety medialne**).
- 2. Komunikacja internetowa** – media tradycyjne a komunikowanie internetowe, social media, blogi, język influencerów.
- 3. Marketing i reklama** – komunikacja marketingowa, spoty reklamowe, marka osobista, gatunki PR (np. komunikat prasowy, artykuł sponsorowany, newsletter, briefing, konferencja prasowa).
- 4. Odmiany języka polskiego** – style funkcjonalne (potoczny, naukowy, popularnonaukowy, artystyczny, retoryczny, urzędowy), socjolekty i profesjolekty, m.in. gwara młodzieżowa, sportowa, gwary hobbystyczne, zawodowe, biolekty, idiolekty.
- 5. Język polityki** – kampanie wyborcze, przemówienia polityczne, debaty, spoty wyborcze, ulotki, memy.
- 6. Poradnictwo w mediach** – gatunki poradnikowe, porady dawniej i dziś, poradnictwo internetowe.

7. Etykieta językowa – grzecznościowe akty mowy, savoir-vivre w różnych obszarach komunikacji, dawny i współczesny model zachowań etykietałnych, netykieta.

Zachęcam do wyboru jednego z wymienionych zagadnień. Ponadto istnieje możliwość zaproponowania własnego tematu pracy magisterskiej, zgodnego z Państwa zainteresowaniami.

Seminarium ma charakter warsztatowy – uczestnicy będą angażowani w dyskusje, wspólne rozwiązywanie problemów badawczych, analizy przykładów z mediów, marketingu i polityki oraz innych, wybranych obszarów dociekań naukowych. W ramach spotkań seminaryjnych opracujemy plan rozprawy, wyznaczymy zakres przeprowadzonych badań, określimy zasady gromadzenia materiału badawczego, wybierzemy metodologię oraz literaturę przedmiotu. Głównym celem zajęć będzie wykształcenie umiejętności interpretacji zgromadzonego materiału oraz zredagowania pracy magisterskiej.

Błażej Warkocki

Zakład Antropologii Literatury

warkocki@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 2, 9 i 16 września, między 15:15 a 16:45, w sali 225.

(Polska) literatura queer jako literatura światowa

Punktem wyjścia naszego seminarium będzie zderzenie kilku koncepcji, czasami opozycyjnych. Z jednej strony literatura queer, rozumiana jako „literatura mniejsza”, z drugiej natomiast różne konceptualizacje „literatury światowej”. Lektura odpowiednich tekstów teoretycznych będzie stanowiła dla nas ramę i mapę własnych poszukiwań tematów prac magisterskich. Jedną z głównych przestrzeni eksploracji będzie oczywiście literatura i kultura polska XX i XXI wieku – tak jak została zarysowana w tomie *Dezorientacje. Antologia polskiej literatury queer* (red. A. Amenta, T. Kaliściak, B. Warkocki, Warszawa 2021). Niemniej zestawiać będziemy ją z rzecz jasna z literaturą obcą i w ten sposób analizować komparatystycznie.

Podczas seminarium będziemy rekonstruować polską tradycję odmienności/queer (od dwudziestolecia międzywojennego po współczesność), zgodnie ze współczesnym zwrotem

historycznym. Kontekst stanowiąc będą jednak również inne teorie i tradycje. Naszym pryncypium pozostaje czytanie krytyczne w swoich różnych odmianach, ale horyzontem jednak idea, którą Eve Kosofsky Sedgwick nazwała czytaniem reparatornym.

Choć punktem wyjścia spotkań będzie humanistyka queerowa i feministyczna, to jestem otwarty również na inne, pokrewne projekty prac magisterskich – komparatystycznych, posthumanistycznych, historycznych, powiązanych ze zwrotem ludowym i tych, które zdecydowanie wykraczają poza literaturę.

prof. dr hab. Małgorzata Witaszek-Samborska

Zakład Frazeologii i Kultury Języka Polskiego

malgorzata.samborska@amu.edu.pl

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się 2, 9 i 16 września, między 15:15 a 16:45, w sali 227.

Zjawiska językowe we współczesnej polszczyźnie

Problematyka z zakresu współczesnej polszczyzny, szczególnie poświęcona leksyce i frazeologii, z otwarciem na propozycje własne seminarzystów. Tematyka najczęściej podejmowana na moich seminariach to:

1. frazeologia polska (zwłaszcza w utworach literackich, tytułach prasowych, publicystyce, Internecie);
2. leksyka wybranych pól tematycznych, przykładowo takich jak: słownictwo odzieżowe, kulinarne, kosmetyczne, motoryzacyjne, sportowe itp. (także inne pola proponowane przez studentów);
3. neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie;
4. zapożyczenia angielskie w różnych typach tekstów współczesnej polszczyzny;
5. słownictwo i frazeologia w różnych odmianach językowych (socjolekty, profesjolekty) i w różnych gatunkach tekstów;
6. zjawiska językowe w polszczyźnie ogólnej (zwłaszcza medialnej) oraz w utworach literackich (wulgaryzacja, potoczność, socjolektyzacja);

7. językowy obraz świata – wizerunek wybranych osób i obiektów utrwalony w wybranych tekstach i/a w leksykografii;
8. leksyka i frazeologia regionalna w mowie mieszkańców Poznania i innych miast Wielkopolski;
9. świadomość językowa współczesnych użytkowników polszczyzny;
10. norma językowa i odstępstwa od niej, zjawiska z zakresu kultury języka.